

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četr let 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice hštv. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Ptuj in okolica.

Slovenci se sicer gibljemo in potegujemo za svoje pravice, vendar smo vse premalo dosledni in vstrajni v svojem delovanju, od katerega je odvisna sreča in blaginja našega ljudstva. Od tod prihaja, da v nekaterih krajih napredujemo, v nekaterih pa vidno nazadujemo, dočim si tujci in domači odpadniki pridobivajo vedno več tal. Tako nekako je tudi v Ptujju ter v njegovi okolici.

Mesto Ptuj je prè nemško mesto, ali kakor je lani rekel zagrizeni Aleman ravnatelj Tschanel pri učiteljskem zborovanju, nemška trdnjava in ptujjska tla so nemška tla. Vendar tudi Slovenci bivajo v Ptujju in sicer v velikem številu. Ako človek natančneje preuči ptujjsko prebivalstvo gledé na narodnost, najde le malo pravih Nemcev; Ptuj je namreč pravo posilinemško gnezdo, kakoršna so skoro vsa južnoštajarska mesta. Tu vam tvorijo nemški element posilinemski starejšega in novejšega kroja. Da jih je slovenska mati rodila, pričajo najjasneje njih slovenska imena, ki s svojimi nemškimi »punčuhi« vsakemu zvestemu Slovincu že od daleč pravijo, da so njih nosilci izdajalci slovenskega rodú in jezika.

Takšni ljudje gospodujejo v Ptujju; a mesto se jim ne zadostuje, še v okolico trosijo svoje pogubne nauke. Sicer so se občine v sosesčini mesta na levem obrežju Drave že osvobodile več ali manj njihovega jarma, ali tem oblastneje postopajo verni pristaši ptujjskih lažinmemcev na Bregu. Tako pa se ni čuditi, da je brežka občina všolana v Ptuj, da-si spada v hajdinsko župnijo. Obžalovanja vredni so brežki Slovenci, ki morajo svojo deco pošiljati v ptujjsko nemško šolo, kjer se ji mesto maternega jezika vbija nemščina v glavo. Ali sami so si krivi, ker se pusté voditi od teh za blagor Slovencev toli (?) vnetih glavačev. Sploh pa še je marsikak Slovenec v okolici tako zaslepljen, da misli, da je dosti boljše in koristnejše, ako da otroka v nemško šolo, kjer se le nemški podučuje, kakor pa v slovensko, kjer se lahko poleg maternega jezika nauči tudi toliko nemščine, kolikor je potrebuje. Da bi že vendar ljudje enkrat to spredvideli!

Tudi na Hajdinju ni, ako se ne motimo, vse v redu v narodnem oziru. Posebno pa se odlikuje s svojim nemštvom Sv. Vid niže Ptujja, kjer zapovedujejo veliki Nemci Schoschteritsch, Illofschegg, Krainz in dr., ki so menda vsi pribežali iz tevtoburškega hrastja. Še marsikje druge je dosti enakih polnemcev. V teh krajih pa tudi ni nobenega slovenskega društva, kakor ga tudi v celih Halozah ni. Seveda potem takem ljudje niso ravno preveč zavedni. — Nedavno ustanovila se je v Ptujju ženska podružnica zloglasne »Südmarke« poleg obstoječih moških podružnic »Südmarke« in »Schulvereina«. Kako

naj bi Slovenci še dalje dremali pri toliki delavnosti in požrtvovalnosti nasprotne stranke? Gotovo še je tudi v tem mestu in okolici nekaj rodoljubnih gospá in gospodičen, v katerih srcih še krepko tli iskra goreče ljubezni do slovenske domovine. Zato se naj osnuje, prej ko mogoče, tudi na Ptujju ženska podružnica sv. Cirila in Metoda, kakoršna že obstoji v Ormožu ter se snuje v Mariboru. Bodi ustanovitev ženske podružnice naše toli važne šolske družbe začetek nove dobe narodne zavesti in navdušenosti do narodnega dela po geslu: vse za vero, dom, cesarja! Bog in sreča junaška!

Gimnazija v Celju.

(Govor poslanca Mih. Vošnjaka v drž. zboru dne 6. aprila 1894.)

(Dalje.)

In res, resolucije so bile tedaj brez uspeha. Pa mi smo od leta do leta pri proračunski razpravi označili svoje stališče in tako smo prišli do 1889 leta, katerega leta so se vendar le osnovala dvojezične paralelke v Mariboru na nižji gimnaziji. In zakaj v Mariboru, gospoda moja? Veliko bolj naravno in važno bi bilo, da so se osnovala v Celju. Jaz ne vem, ali hudobni jeziki so govorili, da so se paralelke osnovala v Mariboru, da se pokaže, da ne vspevajo.

Dogodki pa kažejo, da so se te paralelke v Mariboru dobro obnesle. Jeseni so prestopili učenci iz četrtega razreda slovenskih paralelek v petega popolnoma nemškega, in kakor se sliši, je uspeh izvrsten, kajti bilo je pet odličnjakov mej tistimi, ki so prišli iz slovenskih paralelek v čisto nemški peti razred velike gimnaje. To je nas nagibalo, da smo vlado opomnili, kaj je prejšnji učni minister obljubil, da se začno ustanovljati paralelke v Celju, ako se v Mariboru dobro obnesó. Uspeh je izvrsten in minolo jesen bi se bile morale dotične paralelke v Celju osnovati.

To se pa ni zgodilo, zato smo pa vlado na to opomnili, ker smo bili prepričani, da zahtevanje takih paralelek v Celju bi ne nasprotovalo načelom koalicije. Profesor Šuklje je že opozoril, kako drugače razumevajo odložitev političnih narodnih vprašanj na levi strani, h kateri pa ne spada gospod Foregger, ker sploh ni znano, kam spada.

Osnova slovenskih paralelek že zaradi tega ne nasprotuje načelom koalicije, ker sploh to ni nobeno »veliko« politično ali narodno vprašanje. Vse kaj družega je bilo, ko je včeraj predgovornik s Tridenskega omenil odločitev južne Tirolske, ker je veliko politično vprašanje. Veliko politično vprašanje pomenja češko državno pravo. Veliko politično vprašanje bi bilo, če bi se v Celju osnovala

južnoslovansko vprašanje, ali vsaj zjedinjenje vseh slovenskih pokrajin v jeden upraven okoliš. To bi bila velika politična vprašanja, katerih se koalicija ne sme dotikati.

Samo zaradi teh borih dvojezičnih paralelk na nižji gimnaziji v Celju se napravlja toliko krika. Seveda je list g. dr. Foreggerja, »Deutsche Wacht«, v Celju — mimogredé bodi omenjeno, da se govori, da je list lastnina dr. Foreggerja — že pred leti imenoval mesto Celje »goreč grm«, v katerega jedru je skrito nemštvo, kateremu gorečemu grmu se ne sme od nobene strani preveč približati! Če se, gospóda moja, iz Gradca peljete v Ljubljano, vidite včeraj in danes tolikrat imenovano mesto Celje, katerega prebivalstvo se je zadnjih deset let pomnožilo za 600 do 700 duš, kakor je sam včeraj povedal g. Foregger. Pa če tudi je res, da se je število prebivalstva pomnožilo s kakih 5400 na 6200, imamo vendar le še mestece kakimi 6000 prebivalci in mari naj to mestece vlada vso notranjo politiko avstrijsko? Kaka predrznost!

Mestece Celje, katerega zastopnik je dr. Foregger — jaz ga izrečno označujem za zastopnika celjskega mesta, ker to odločuje v okraju, v katerem je voljen — pri volitvah ovladujejo uradniki. Torej s pomočjo uradnikov je on tudi pri poslednjih volitvah prišel v to visoko zbornico. Zato mi je nerazumljivo, kako je on mogel navajati, ko je govoril o zatiranju nemštva na Spodnjem Štajarskem, zlasti v Celju, da so se pod prejšnjo vlado poslovenili uradi. Jaz bi s svoje strani izrekel prepričanje, da niti sedanja vlada prav ne izbira pri nameščanju uradnikov. Tu so ravno posebne razmere, o katerih se je večkrat tukaj govorilo in o katerih danes nečem dalje govoriti. Ostanimo pri gimnaziji v Celju. Jas sem tamošnje razmeré že nekoliko naslikal. Dovolite mi, da še pristavim nekaj statističnega gradiva, da bode videli, koliko je opravičena nemška gimnazija v Celju in če je naša zahteva opravičena. Jaz sem pobral podatke o številu učencev iz letnih poročil od leta 1890 do sedaj. Omenil sem že, da so v Celju že v resnici paralelke. Prvi in drugi razred sta tako prenapolnjena, da se vselej morata razdeliti v dva oddelka. Samo da se v Celju ne ozirajo na načelo, da bi se pri razdeljevanju učencev ozirali na narodnost. temveč učence razdelé kar po abecedi. Leta 1890/91 je na spodnji gimnaziji v Celju bilo 81 nemških in 108 slovenskih učencev. Leta 1891/92 je bilo 81 nemških in 110 slovenskih, in letos je pa 74 nemških in 131 slovenskih učencev.

Taki so učenci v Celju po uradnih izkazih, oziroma letnih poročilih. In kakšen je tako imenovani pripravljalni razred? To je naprava, ki nas vedno sili, da zahtevamo, da se preosnuje gimnazija v Celju. Omenil sem že, da je preosnova gimnazije v Celju že od leta 1880 na dnevnem redu vis. zbornice. S tem letom se je začelo neko gibanje v kmetskih občinah na Spodnjem Štajarskem, da se namreč mora poduk v ljudskih šolah vravnati po pedagogičnih načelih. Slovensko prebivalstvo se je poprijelo načela, katero so nemški pedagogi postavili in se ga tudi držé, da mora biti materni jezik podučni jezik na ljudskih šolah. Slovenci zahtevajo, da se to načelo porablja tudi v slovenskih ljudskih šolah. Za to opravičeno zahtevanje se s prva učna uprava ni brigala. Hvala Bogu imamo za take stvari višja sodišča na Dunaju in upravno sodišče je odločilo v korist pritožujočih se občin, da mora biti v teh slovensčina učni jezik. Učni vspehi bili so čudovito boljši, ko se je vpeljal tak poduk. Posledica temu je bila, da nemški šolski poduk v ljudskih šolah mimo poprej ni trpel, da je pa ljudstvo naučilo se, še bolj ceniti materinščino, kakor jo je cenilo poprej.

(Dalje prih.)

Cerkvene zadeve.

Kapela sv. družine v Majšperški fari.

Kakor druga leta na god sv. Marka, bila je tudi letos procesija Majšperška k podružnici sv. Bolfanka. Tokrat je bilo nenavadno veliko ljudij, ker je že bilo v nedeljo oznanjeno, da se boče po sv. opravilu blagoslovila novo postavljena kapela na čast sveti družini. Kapelo je dal pobožni posestnik Miha Mesarič iz svojega žepa iz samega sekanega kamenja na svojem posestvu postaviti.

Po sv. maši in pridigi so neutrudljivi č. g. provizor v cerkvi blagoslovili res prav okusno izdelane podobe, in potem se je dolga procesija začela pomikati proti blizu pol ure oddaljenemu posestniku kapele. Podobe Jezusa in sv. Jožefa nesli so šolarski fantje, Marijino pa deklica z večjim številom belo oblečenih in venčanih tovaršic. Lepo je bilo procesijo gledati, ki se je pomikala med goricami, kjer vinska trta zeleni, zraven pa sadno drevje polno cvetja kraj lepo kinča. Z visokega hriba nad kapelico je pa mogočni grom topičev slovesnost na daleč okoli naznanjal, od procesije se je pa čez hrib in plan razlegal glas pobožne molitve in milega petja.

Ko tako do kapelice dospemo, postavile so se podobe na njih mesto in se je kapelica blagoslovila. Nato so č. g. provizor nekaj besed spregovorili, katere so nam globoko v srce segale, da skoraj ni bilo suhega očesa videti. Naj bode vse to v čast presvete družine in v zveličanje naših duš, pridnemu posestniku pa njegov trud obilno poplačaj ljubi Bog!

Nove orglje v Središču.

Na belo nedeljo je bila v tukajšnji podružnici lepa svečanost; blagoslovile so se namreč nove orglje, ki sta jih izgotovila gg. Korošak in Brandl, orgljarja v Mari-boru po najnovejšem pnevmatičnem sestavu. Mali cerkvi primerne orglje s petimi spremeni stanejo do 700 fl. 500 fl. je sporočil pokojni narodnjak Tomaž Sejnko- vič, ostanek pa so priložili njegovi dediči. Pridigal je o tej priložnosti č. g. M. Š., upokojeni med svojimi sotržani bivajoči župnik. V svojem krasnem govoru je razložil pomen godbe v obče, a za cerkev posebej, ter se je spomnil hvaležno tudi pokojnega darovnika. Pristréna mu hvala! Pela se je Zangglova latinska maša za mešani zbor s spremljanjem novih orgelj. Spremljal je g. učitelj A. K., znani slovenski pisatelj in zet pokojnega T. Senjkoviča. Pelo se je res krasno. Peli so gospodje domači učitelji in učiteljice in neki gospodje učitelji iz okolice, katerim smo tudi hvalo dolžni, a posebe moramo biti zahvalni zbok prekrasnih glasov po Slovenskem znanima gospodičinama M. in A. St., ki sta bili prišli od daleč, da poveličata to slavnost s prekrasnim petjem. Po končani božji službi je bil obed pri gospej udovi M. Senjkovič.

Gospodarske stvari.

Zavrtač.

Okoli sadnih dreves opazujemo na tleh večkrat kupčke rumenega drobirja, kakor nekega žaganja, in ako si potem deblo bolj na tanko ogledamo, najdemo kmalu tudi luknjo — časi tudi več — iz katere prihaja to žaganje. Ako stvar še dalje preiskujemo, naletimo na golega »črva« poltne barve, ki vrta po debelu in razjeda les. Ono drobirje, katero nam je ovadilo črva, je njegovo

blato. Ta »črv« je pa prav za prav gosenica in sicer jako velika gosenica, kajti je prst dolga (do 90 milimetrov). Gola je in svetla, zamazano poltena, po hrbtu rjava, na glavi in na tilniku pa črna. V mladosti je rožasta in dlakava. Razdražena pljuje neko vodeno gnusobo iz sebe in vsa diši močno po lesnem kislu (octu). Gosenica pa ne živi samo v sadnih drevesih, temveč pogostoma tudi v vrbah, topolah, lipah in v brestih.

V dveh letih je dorasla in potem se zaprede, narativši si mešiček od trščic, in sicer zmerom blizu kakega izhoda in tako, da je z glavo naprej obrnjena. Ko je metulj dozorel, začne se buba živahno gibati in prodre mešiček. V tem počitku kožnati ovojek na bubi in metulj se izkobaca, pustivši na vratih raztrgano srajco. Redkokedaj se izmota dorasla gosenica iz rova ter se potem na tleh zabubi v kakem koticu.

Po vrtajoči gosenici dali smo metulju ime: zavrtač. Metulj sedi po dnevi navadno mirno na kakem dvevesnem deblu, najrajši blizu tal, in pokriva z zganjenimi krili debeli sivi in belo pasasti zadek. Ni ga lahko opaziti, ker je tako pisan, kakor drevesna skorja. Prednja krila so namreč rjavkasto siva in s temnimi črtami in morogami premrežena, zadnja krila so pa pepelasta.

Zavrtač je ponočnjak in obtore zasaja tudi samica svoja podolgovata rjasta in črno progasta jajca v drevesne razpoke in za lubove luske. Dreves z gladkim lubom se ne poloti z lepa. Najrajša si izbere drevo, ki je uže navrtano. V eni sami hruški so že našli čez dve sto zavrtačevih gosenic. Prvo leto živi zalega pod lubom in šele drugo leto zavrta dalje v les in dolbe navadno po stremenu. Navzven si napravi povprečen rov, po katerem izpada nesnaga.

Zavrtača je težko v živo prijeto, ker mu gosenica živi tako skrita. Da je treba metulja umoriti, kjerkoli ga človek najde, razumeva se samo ob sebi. Takisto tudi menda ni treba še posebe priporočati nekaterih ptičkov, vlasti plezalcev in senic, ki pridno pobirajo jajca po razkavi skorji. Ako se je v kako drevo vselilo posebno mnogo zavrtačevih gosenic, bode najbolje, če je posečeš in razkolješ ter pokončaš gosenice. S tem si občuvaš mnogo drugih zdravih debel pred škodljivim mrčesom.

»Vrtnar«.

Čebele in mesec maj.

Prijazni majnik! Tudi za čebelarja najbolj vesel, ker do zdaj je imel s čebelami trud in skrb, ta mesec pa rojijo, kar je čebelarju veselje in povračilo. Za rojenje si moramo vse poprej pripraviti, namreč panje osnažiti in pri premakljivih satovnikih umetno satovje pilepiti. Snažno, dobro ohranjeno satovje je mlademu roju velike koristi.

Da dostikrat roj v panju ne ostane, je čebelar sam kriv, ker panj ni bil dosti snažen. Tudi z močno dišečimi zelenjavami panj drgniti ni dobro, ker to je čebelam zopern duh; dovolj je, da je panj snažen in z medeno vodo namazan. Pri premakljivih panjih si umni čebelar roje lahko sam napravi. Kedaj pa je treba čebele, ki so se v maju rojile, krmiti? Če po rojenju več dnij dežuje, moramo roju medu dati, sicer čebeliče oslabijo, ker novi roj ima le za tri dni hrane s seboj.

F. P—k.

Koliko se po svetu rži pridelava?

Dežele, v katerih se prideluje rž, so večinoma v Evropi, v Zedinjenih državah Severne Amerike se pridelava le toliko rži kakor v Evropi na Švedskem. V Zedinjenih državah so večidelj Nemci, Danci, Švedi in Norvežani, ki se onkraj morja s pridelovanjem rži pe-

čajo, in sicer le toliko, kolikor se doma za ržen kruh potrebuje. Povprek se more reči, da rži pridelava na leto: Rusko 250 milijonov hektolitrov, Nemško 100 milijonov, Avstrijsko 32 milijonov, Francosko 25 milijona, Ogersko 18 milijonov, Švedsko 7 milijona, Severna Amerika 7 milijonov, Italijansko 6 $\frac{1}{2}$ milijona, Belgijsko blizu 6 $\frac{1}{2}$ milijona, Dansko 6 milijonov, Rumunsko 5 $\frac{1}{2}$ milijona, Holandsko 5 $\frac{1}{2}$ milijona, Finsko nekaj čez 4 $\frac{1}{2}$ milijona, Angleško 1 milijon in Švicarsko 720 tisoč hektolitrov.

Sejmovi. Dne 5. maja na Črni Gori. Dne 7. maja v Mariboru, v Cmureku, pri Sv. Petru pri Cmureku, v Veržeju, v Podplatu, pri Sv. Lovrencu v Puščavi, v Poličanah, v Trbovlju, v Reichenburgu in Brežicah. Dne 8. maja pri Sv. Miklavžu v Polju. Dne 9. maja v Arnožu. Dne 10. maja v Artičah.

Dopisi.

Iz Čadrama. Naše bralno društvo Sloga imelo je 29. aprila svoj občni zbor po pretoku celega letnega obstanka in volitev novega odbora. Soglasno bili so izvoljeni vlč. g. župnik J. Bezenšek, predsednikom, Anton Kangler, podpredsednikom, č. g. kaplan Vid Janžekovič, tajnikom, Jožef Videčnik, blagajnikom, Fr. Klinc, knjižničarjem in M. Hribnik, odbornikom. Sloga ali Edinost lepo ime, pomenljivo ime. Vsi bi se imeli tukaj shajati, katerim je mar za napredek kmetovanja, za lastni napredek, za svojo in drugih omiko in vnetost za vse dobro in za zadovoljnost, katera iz tega izhaja. In te nam je pač resnično treba v enem, kakor drugem oziru, saj pri nas se sliši, da so duhovni predstojniki nezadovoljni z mnogimi podložnimi, kateri namesto, da bi dobro reč podpirali, tisto podirajo, kakor oni Oplotniški nasprotniki vsega slovenskega, kateri so slepili lahkomišelnih Pohorske in domače volilce 15. svečana tekočega leta pred občinsko volitvijo s tem, da naj nikar od g. župnika priporočenih mož ne volijo, ker on hoče 50.000 gold. na cesarski davek izvreči za novo cerkev. In to boso laž je še podpredsednik društva sam menda iztuhtal in po občini širil. Zato se pa tudi poroča, da ti prijatelji katoliške cerkve in slovenskega ljudstva so do zdaj za naše cerkvene potrebe manj darovali, kakor veliko ubožnejši kmetje po župniji. In ako je kateri prvakov v Oplotnici, katerega premoženje je lahko do 30—50.000 gold. vredno v 10 letih 50 ali k višjemu 100 glđ. za novo cerkev daroval, to gotovo ni premoženju primerno. — Ne sloga, ampak nezadovoljnost je kriva, ko so gospodarji v Brezju, Kovaškem vrhu in Slakovi prošnjo pri dež. odboru vložili, naj bi se smeli od Oplotniške občine ločiti, kjer se samonemški piše, in so do zdaj vsi drugi občani pomagali luč za Oplotniško vas plačevati, kakor bi ta vas celo občino predstavljala. Bilo je tukaj prej 58 in zdaj je še menda 54 % občinskih doklad. Nezadovoljni so tudi občani s sklepom Oplotniške občine, da se naj tukaj napravi telegrafijska postaja, ker se bojijo, da bi cela naša občina imela velikih plačil brez posebnega dobička, kakor jih ima celi naš okraj po Poličansko-konjiški železnici, ki se po domače Barába imenuje. Pa tudi slavni gospodje purgarji v Oplotnici niso zadovoljni in sicer s svojim g. župnikom, ker namerava on v sredi med Čadramom in Oplotnico novo cerkev postaviti, saj bi se to moraló v Oplotnici zgoditi, da bi pač vas bolj slovela, če tudi ne zavoljo dobrih katoliških Slovencev. Nezadovoljni so oni pa tudi skrajnim šolskim svetom in njegovim sklepom, da se mora stanovanje za uč-

telje tik šolskega poslopja v Čadramu in ne v Oplotnici staviti in že priprosti kmet to dobro zastopi, da učitelj in solar morata blizo skupaj biti, a Oplotniški modrijani tega nočejo zastopiti. Sloge ali edinstvi je tukaj treba in ako bi vsi gospodarji se hoteli na katoliško narodni podlagi izobraziti in bi za naprej več ne pohujševali nevednih Pohorcev z lažmi in zapeljevali z lepimi obljubami, z jedjo in pijačo, ampak bi njim postregli z resnico in z lepim izgledom značajnosti, potem bi braterna edinost bila med nami po izgledu sv. družine Nazarejske, katera se nam po toliko modrem sv. očetu Leonu XIII. priporoča. V to ime na svidenje v Slogi!

Iz Brežiškega okraja. (Slovenščina.) Mnogo se govori o ravnopravnosti ter se nekateri Nemci nevošljivo na nas ozirajo, češ, vlada preveč Slovencem streže. Kako višji krogi za nas Slovence skrbijo, pojasnujeta nam Brežiška dva nemška zdravnik, katera nam je deželni odbor poslal. Ubogi bolniki, ki nemški ne znajo! Kdor bode hotel pri omenjenih zdravnikih pomoči iskati, moral se bo poprej nemščine učiti, a za to ni vselej časa, ker bolezen navadno nepričakovano pride. Po tolmaču pa tudi ne bode vsak bolnik rad govoril, ker so večkrat take bolezni, da jih bolnik samo zdravniku razodene, drugemu ne. Sicer pa gre govorica, da se ta gospoda, kakor tudi neki višji uradniki, slovenski učijo. Prav tako, kdor hoče naš kruh jesti, naj tudi naš jezik govori! — Kakor čujemo, bile so pretečeno jesen na Bizeljskem občinske volitve, ter so občinski odbor nekoliko prerešali. Novi odbor si je neki na svojo zastavo zapisal »mir in sloga« in je v svoji prvi seji določil, naj se slovenski uraduje, da bodo vsi odborniki razumeli, kaj se razpravlja. Živeli! Pokažite, da vstajate na jezo tistih, ki slovenščino na stran porivajo, in kakor nam je znano, o njej čudno govorijo, a jim vendar slovenski kruh prav dobro tekne. — Čudna ravnopravnost! Dne 22. aprila je baje neki gospod, kateremu pravijo »Landesrevisor«, iz graške deželne hiše na Bizeljskem razlagal o novi hranilnici po načinu »Reifeisen«. Poslušalcev je bilo neki mnogo, pa so mnogi z glavami skimavali, ker je ta gospod le nemški govoril. Res je, da je gospod Janez Balon, deželni komisar, isto slovenski razložil. Ali čemu dvojno delo? Ali bi ne bilo mogoče najti gospoda, ki bi bil tudi slovenščine zmožen in ne po tolmaču govoril? Naj se torej ne kriči samo, Slovenci ste ravnopravni, naj se z nami tudi prav ravna!

Iz Ljubljane. (Vabilo) na XXIX. občni zbor »Slovenske Matice«, ki bode v četrtek, dne 17. maja, ob 5. uri popoldne v mestni dvorani. Vrsta razpravam: 1.) Predsednikov ogovor. 2.) Letno poročilo tajnikovo o odborovem delovanju v dobi od 1. junija 1893. do 30. aprila 1894. leta. 3.) Račun o društvenem novem gospodarstvu v dobi od 1. januarja do 31. decembra 1894. leta. 4.) Volitev treh računskih presojevalcev. (§ 9 a) dr. pravil. 5.) Proračun za leto 1894. 6.) Samostojni predlog odborov glede preuredbe opravnega reda. 7.) Dopolnilna volitev društvenih odbornikov. Po § 12. društvenih pravil imajo letos izstopiti iz odbora gg.: dr. Dolenc Hinko, Kersnik Janko, Koblar Anton, dr. Lampé Frančišek, Levec Frančišek (ki je bil po pokojnem dr. Josipu Poklukarju l. 1991. voljen za dobo treh let), dr. Serbec Josip, Šuman Josip (ki je bil po pokojnem Josipu Marnu voljen za dobo jednega leta), dr. Tavčar Ivan, † Tomšič Ivan. V odboru pa še ostanejo gg.: Bartel Anton, dr. Detela Franc, Grasselli Peter, dr. Gregorčič Anton, Gregorčič Simon, Hubad Franc, dr. Janežič Ivan, dr. Jarc Anton, Kržič Ivan, dr. Lesar Josip, Majeiger Ivan, Navratil Ivan, Pleteršnik Maks, dr. Pozár Lovro, Praprotnik Andrej, Rutar Simon,

Senekovič Andrej, dr. Sket Jakob, dr. Staré Josip, Stegnar Feliks, Svetec Luka, Šubic Ivan, Šuklje Franc, Tavčar Alojzij, Vavru Ivan, Vihar Ivan, Wiesthaler Franc, Zupančič Anton, Zupančič Vilibald in dr. Zupaneč Jernej. Vsaj 20 odbornikov mora po § 12. zapeljivo navadno bivati v Ljubljani. Izstopivši smejo biti zopet voljeni. Pri volitvi treh računskih presojevalcev in pri volitvi odbornikov se všttevajo tudi zakoniti podpisani volilni listki nenavzočnih društenikov. 8.) Posamezni drugi predlogi in nasveti.

Iz Celovca. (Dom družbe sv. Mohorja.) Vsi kralci »Slov. Gospodarja« so gotovo udje družbe sv. Mohorja; zato pa jih bodeanimalo, ako jim sporočim o blagoslovljenju doma drube sv. Mohorja dne 26. aprila. Ob 7. uri dopoldne je pel slovesno sv. mašo družbeni podpredsednik, preč. kanonik Lambert Einspieler, v cerkvi sv. Duha. Pri sv. maši so stregli in peli slovenski bogoslovci iz celovške duhovnice ter je bil prisoten ves družben odbor, skoro vsi celovski rodoljubi in mnogo častitih duhovnikov in drugih narodnjakov s kmetov. Po sv. maši se vsi napotijo v novo družbino hišo, imenovano »dom družbe sv. Mohorja«, kateri napis pa je moral izostati vsled znane nestrpljivosti celovških zagrizenih nasprotnikov. Hiša, ki stane nad 100 tisoč gld., je pravi kras celovškega mesta, ima dvojno nadstropje in je na dan blagoslavljanja bila lepo ozaljšana z zelenjem in cveticami. Družbeni predsednik, prečastiti gosp. stolni prošt dr. Valentin Müller, je v popolni cerkveni opravi blagoslovil najprej sliko sv. Mohorja in Fortunata na pročelju družbine hiše, potem pa prehodil vse sobane ter jim klical božjega blagoslova z nebes. Pri blagoslavljanju so popevali psalme gospodje bogoslovci, k sklepu pa zapeli slovensko Mohorjevo pesem. Naj božji blagoslov vedno počiva nad domom družbe sv. Mohorja, na katerega vsi verni Slovenci lahko kažejo rekoč: glejte, to je naša hiša! Naj iz te hiše po družbenih knjigah prav obilno blagoslova pride nad ves mili narod slovenski stoletja in stoletja!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Hči našega svetlega cesarja, Valerija, so-proga nadvojvode Franca Salvatorja, porodila je 30. aprila princa, in je vled tega veliko veselje v cesarski hiši. — V državnem zboru sta pri razpravi o ljudskih šolah govorila naša poslanca, dr. Gregorčec in profesor Robič. Oba govora priobčimo o prvi priliki. — Te dni je mednarodna razstava za živila in shod avstrijskih gostilničarjev. — Dne. 1. maja je bilo 24. socijalističnih shodov.

Češko. V Pragi je bil shod nemskega društva, pri katerem je o volilni preosnovi govoril poslanec dr. Gross, ali ko sta dva govornika govorila za občno volilno pravico in jima je večina pritrjevala, sklenil je predsednik kar na enkrat zborovanje. Pač liberalno, svobodomiseln!

Štajarsko. Na graškem veučilišču je preteklega pol leta bilo 1569 slušateljcev. Novo vseučilišče bode gotovo do jeseni. — V Celju dobijo novo poštno in brzojavno poslopje nasproti kolodvora. Zidanje bode državo stalo 168.000 gld., notranja oprava pa 12.000 gld.

Koroško. Preč. gosp. Ivan Marinič, prošt v Doberlivi, so bili to pomlad v sv. deželi in so imenovani za viteza sv. groba. — V zadnjem času je bilo več požarov. Dne 16. aprila je na Suhi blizu Beljaka zgorelo

11 poslopjij. — Častita mati Lachner je 29. aprila praznovala 25. letnico, kar je predstojnica čč. sester uršulink v Celovcu.

Kranjsko. V občé so se bali, da bode v Novem mestu kak žid vojašnico kupil, ali kupil jo je Ivan Bahovec, trgovec v Kamniku. — Avstrijsko katoliško šolsko društvo sme tudi v tej kronovini darove pobirati. — Deželni šolski svet je sklenil, da bode od jeseni naprej samo pet okrajnih šolskih nadzornikov.

Primorsko. »Zaveza slovenskih učiteljskih društev« bode letos zborovala v Gorici, in so se že začele priprave za dostojni sprejem gostov. — Tržaški mestni zastop je dal 29.000 gld. za nepotrebni laški otroški vrtec na slovenski Greti; ali za slovenske ljudske šole v mestu pa še vedno nima krajcarja.

Hrvaško. Govorilo se je, da se bodeta sprli zedinjeni, vladi nasprotni stranki; ali do tega ne pride, ker bi se le veselili sovražniki Hrvatov. — Iz Reke bodo preselili hrvaško gimnazijo na Sušak in v Reki ustanovili še letos madjarsko obrtno šolo. Obrtna šola je res potrebna, toda z madjarskim učenim jezikom ne.

Ogersko. Oni kmečki delavci, o katerih smo zadnjič poročali, hoteli so res okoli Hod - Mezö Vasarhely povzročiti krvavi punt, ker so imeli v neki kovačnici veliko orožja skritega. Vojaki in policisti so napravili mir, katerega so hoteli prav za prav kaliti socialisti, ki med revnim kmečkim ljudstvom pridobivajo vedno več privržencev. — Za Košutov pogreb je Budapešta plačala 30.000 gld. Kolikim siromakom bi bilo s tem denarjem pomagano!

Vunanje države.

Rim. Pred nekaterimi dnevi je 11letna nadvojvodinja Elizabeta, hči cesaričinje Štefanije, poklonila sv. očetu lastnoročno izdelan bel pas, za kar so ji pa-pež poslali dve zlati svetinji.

Italijansko. Odsek za novo postavo o civilnem zakonu je sklenil, da se bode tisti, ki se bode dal prej v cerkvi nego pred posvetnim oblastvom poročiti, z velikimi globami kaznoval; istotako poročevalec duhovnik. Ker imajo v poslanski zbornici framasoni večino, bode postava gotovo sprejeta.

Francosko. Za lyonskega nadškofa, kateremu je vlada plačo ustavila, nabrali so ljudje v dveh dneh nad 20.000 frankov. Ako bode vlada škofe preganjala, bode to katoličane le vzdramilo. — Anarhist Henry, ki je bombo vrgel v kavarno »Terminus«, je na smrt obsojen; ali pomiloščen niti neče biti.

Nizozemsko. Dosedanje ministersvo je odstopilo, ker je pri volitvi za poslansko zbornico vlada zgubila večino. Volitve so se razpisale le zaradi tega, da bi uvedli novo volilno postavo.

Angleško. V tej državi bode kmalu postavnim poštom zagotovljeno osemurno delo za rudokope. Delo v rudnikih je najbolj težavno in zdravju škodljivo, zato je taka postava, za katero se sam ministerski predsednik, Rosenbery, poteguje, res potrebna, in to tudi po drugod.

Nemško. Cesarica se je z otroki vrnila iz Opaticije zadnji petek na Nemško. — Nemški poslanik, princ Reuss na Dunaju, je šel v pokoj. Tega smo avstrijski Slovani lahko veselili, ker se je rad mešal v notranjo avstrijsko politiko, vselej v našo škodo. — Na Pruskem se bodo uvedle kmečke zbornice, da bi se nekaj povzdignilo kmetijstvo.

Rusko. Dne 25. aprila je bil imenovan za predsednika verskih zadev inozemskih veroizpovedanj dosedanji gubernator novgorodski, Mosilev, ki je že nekdanj opravljal to službo. Katoličani, ki se na Ruskem prištevajo tujcem, se tega nikakor ne radujejo.

Turško. Vse bolgarske šole v Macedoniji so otvorene na povelje sultanovo; ob enem sme bolgarski nadškof (eksarh) imenovati dva škofa in v Carigradu ustanoviti bolgarsko bogoslovje. Srbi se prè nad tem bolgarskim uspehom najbolj jezijo.

Srbsko. Kralj Aleksander je dal svojemu očetu Milanu in materi Nataliji vse pravice, kakoršne naj imajo udje kraljeve hiše. Pravijo, da bo zdaj naprej prav za prav vladal Milan, gotovo ne na srečo države.

Afrika. Francoski vojaki so naklestili arabski rod Tuaregov, ki najbolj lovijo in v sužnost prodajajo nesrečne zamorce. Blizu 120 Tuaregov je na bojišču mrtvih ostalo.

Amerika. V Severnih Zedinjenih državah je blizu 100.000 delavcev brez posla. Napadli so železniški vlak, policiste pa napodili. — Poljaki so v Severni Ameriki ustanovili društvo, imenovano »poljska liga«, da si ohranijo vero in narodnost. Prav so dni je pristopilo 1200 Slovkov in galiških Rusov k pravoslavju. Žalostno, če kdo v tujini zgubi narodnost, a neizmerna nesreča, če tudi zgubi pravo vero!

Za poduk in kratek čas.

Ne zasmehuj cerkvenih obredov!

Rado se zgodi, žal, včasih tudi na Slovenskem, da burkeži posnemajo na pust ali na kaki gostiji ali pri kaki drugi veseli priliki ta ali oni cerkveni obred, da se jim neumni ljudje režijo. Da to ni dovoljeno, ampak je zelo pregrešno, to vé vsak kristijan, kateri še nekoliko zna razlagati drugo zapoved božjo. Pa tudi po kazenski postavi je v našem cesarstvu zasmehovanje svetih obredov prepovedano. To sta na svojo škodo morala zvedeti mizarski mojster Janez Wilfling in kovaški pomočnik Tomaž Seiller v Gornji Bistrici blizu Gradca.

Janez Wilfling in Tomaž Seiller sta letos na pustni torek na smešen način posnemala mašnika, kadar na spoved gre h kakemu bolniku. Wilfling je imel malo črno kاپico na glavi, belo srajco črez suknjo in v roki je držal kelhu enako napravljeno slamnato metlico, v katerej je bil krapič; Seiller je šel pred njim s prazno svetilnico. Tako sta korakala po vasi ter šla v neko hišo, v katerej je prenočevala kmečka hči iz sosedne vasi. Ta deklina je prej večer v to vas prišla na ples in se ga precej nalezla. Ravno se je naspala in prebudila, ko prideta ta dva norca v hišo, in Wilfling jo je hotel namesto s hostijo s krapičem obhajati, ali že od popolnoma streznjene deklina je dobil prav gorko zaušnico.

Nad tem grdim oponašanjem sv. spovedi in sv. obhajila se je vsa vas pohujšala, in Wilfling in Seiller sta bila poklicana pred sodišče na odgovornost. Obravnava je bila dne 28. marcija v Gradcu. Oba zatoženca sta zatrjevala, da sv. vere in verskih rečij nikakor nista hotela zasmehovati, hotela sta v prevzetni hudomušnosti samo pustne burke uganjati, ter sta bila tedaj nekoliko vinjena. Tudi občinsko predstojništvo jima je dalo spričevalo, da sta sicer pametna moža lepega krščanskega obnašanja. Vendar sta bila kaznovana, ker sta na nespodoben način posnemala bogoslužno opravilo. Gledé na mnoge olajševalne razloge dobil je Wilfling deset dnij, Seiller pa sedem dnij težke ječe. — Torej ne zasmehuj nikdar svetih cerkvenih obredov! Če se tudi utegneš roki posvetne pravice izogniti, ali božji roki, to veš dobro, ne bodeš ušel.

Razglas.

V Št. Petru pod Sv. Gorami, se bo dne **10. maja 1894** ob 10. uri popoldne v občinski pisarnici po ustmeni dražbi oddalo stavljenje nove petrazredne šole. Stroški so preračunjeni na 14.952 gld. 87 kr., ter mora vsak licitant 10% vadija vložiti. Stavbeni načrt, prevdarek stroškov in stavbeni pogoji se zamorejo vsak čas v stanovanju župana pregledati. K obilni udeležbi vabi

Krajni šol. svet v Št. Petru pod Sv. Gorami
dne 26. aprila 1894.

Janez Rozman, predsednik.

Živinski sejem

vršil se bode pri **Mali nedelji** vsak četrtek pred Trojičko nedeljo in 21. oktobra vsacega leta.

Kovačija na prodajo!

Ker vsled smrti svojega soproga kovačijo na kolodvoru južne železnice v Ptuji opustim, imam na prodajo bogato zalogo vsakovrstnega kovaškega orodja po nizki ceni.

F. Planinšek,

1-3

Ptuj, poštna ulica št. 15.

Na prodaj

je posestvo zem. knj. vl. 117 v kat. občine Dobrina, deloma obč. Žitale, župnija Žitale, sod. okraj Rogatec.

Zemljišča je 29 oralov tik okrajne ceste in sicer obstoječe iz dobrih travnikov s sladkim senom, njiv, gozdov. 11 oralov in 1/4 oralu vinograda. Hiša in gospodarsko poslopje je dobro. Vse je bilo pred dvema letoma sodnijsko cenjeno na 2960 gld. Plačilni pogoji zelo ugodni. Več se izve pri

Mihelini Grohmann

v Ptuji hiš. št. 72.

3-3

Wilhelm-ov

antiartritični antirevmatični

kričistilni čaj

od

Franca Wilhelm
lekarja

v Neunkirchen

na Spodnjem Avstrijskem

se dobi v vseh lekarnah
za ceno 1 gld. av. v. zavitek.

Na znanje!

Podpisani se usojam p. n. čast. duhovščini, spoštovanim cerkvenim predstojništvom in umetel. ost. ljubečemu občinstvu naznaniti, da sem tukaj začel izdelovati

orglje in harmonije.

Izdelujem po najnovejšem, najbolj potrjenem cevovnevnatičnem sestavu (Luftdrucksystem) s stoški (Kegelwindladen) in z vsemi v orgljarstvu iznajdenimi, praktično potrjenimi novostmi; na posebno željo tudi mehanske izdelke v natančni, vestni izpeljavi po skromni ceni. Načrti orgelj v vseh stavbenih slogih in proračuni stroškov so vedno pri rokah.

Upirajoč se na mnogoletne skušnje v vsem področju orgljarstva, katere sem si pridobil v večjih izdelovalnicah na Avstrijskem, Nemškem in Švicarskem, morem ustreči vsem zahtevam. Na blagohotno zaupanje in podporo p. n. častite duhovščine in spoštovanega občinstva v mojem podjetju se zanašajoč, podpisujem se z vsem spoštovanjem

Jožef Brandl.

2-3 orgljarski mojster v Mariboru.

**Kmete lovijo,
s kosami goljufajo!**

Varstvena znamka.

? Na čem se spozna dobra kosa?

? Na čem se spozna ničvredna kosa?

Odgovor

na ta-le vprašanja najde vsak gospodar v našem novem **zapisniku o kosah**, kateri je tiskan v vseh evropskih jezikih.

Kdor

hoče koso kupiti, naj si poprej naroči z dopisnico naš zapisnik o kosah katerega brezplačno razpošiljamo.

Münzer in dr. na Dunaji

Razpošiljatev kos v poštinih zavitkih
2-15 na občine in gospodarje.

Tovarniška zaloga: **PARIS.**

Za birmance lep spomin.

V tiskarni sv. Cirila v Mariboru je na prodaj:

Duhovni vrtec

V. natis. Zraven lepih molitev za očitno in domačo službo božjo obsega na 480 straneh še poduk za sveto birmo, 116 svetih pesni in velja:

v usnje vezan z zlatim obrezkom . . . 85 kr.

„ „ „ „ s kopčo 95 „

Vabilo.

Posojilnica v Gornji Radgoni, registrovana zadruga z neomejeno zavezo ima svoj letošnji občini zbor, dne 7. maja t. l. 1894 ob 10. uri dopoldne v zadruginih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje letnega računa.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Volitev načelstva.
5. Slučajnosti.

Če k občnemu zboru ne pride zadostno število zadrugnikov, skliče se ob 11. uri dopoldne istega dne s taistim dnevnim redom drugi občini zbor, kateri sme brezpogojno sklepati.

K obilni vdeležbi vabi

Načelstvo.

Usnarija se da v najem.

V Pliberku na Koroškem se da zaradi smrti gospodarja **usnarija v najem**. Vse je v dobrem stanu, pohištvo novo, tik vode; drugega usnarja ni tukaj. Se tudi prodaja. Več se izve pri gospej **Ceciliji Dobrovnik**, pošta Pliberk. 2-3

V vsaki fari in občini

namešča se razumna, spoštovana in denarno zanesljiva oseba kot

zaupni mož

z dobrim postranskim zaslužkom. Pisma naj se pošiljajo pod „**201.191**“ **Gradeč**, poste restante. 11-20

Črez 1500 komadov je v rabi!

Nobena popravila!

2-5 Znano izvrstne

Ljutomerske škropilnice proti peronospori

naj se izvolijo naročiti naravnost pri

A. Huber-ju v Ljutomeru.

Cena za eden komad:

z leseno puto . . . fl. 10.—

s kuferno puto . . . „ 14.—

Za otovorjenje škropilnice

s kuferno puto se računja

30 kr., z leseno puto —

Poština za eden komad 20—30 kr.

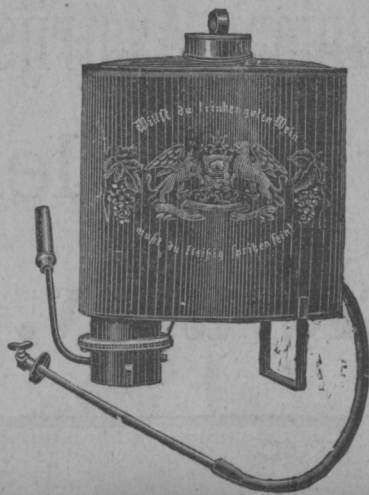
Velika stalnost!

Veliko potrdil izvrstne rabljivosti!

4¹/₂% Posojila 4¹/₂%

daje hranilnica v Lonču (Deutschlandsberg) na mestna in kmečka posestva z zelo ugodnimi pogoji v večjih in manjših zneskih. V nemškem jeziku pisane prošnje z varstvenimi dokazi naj se vložijo pri podpisnem ravnateljstvu, katero tudi voljno vsako zaželeno pojasnilo daje. 3-3

Hranilnično ravnateljstvo v Lonču (Deutschlandsberg) meseca aprila 1894.

Priporočam svoje priljubljene 4¹/₂ kilo težke, bakrene, pokositrane

vakuum

peronospora - brizgalnice,

komad 13 gld. Kdor vzame

6 komadov, dobi 7% odpustka.

600 komadov v rabi.

A. Fiebiger,

kotlar koroške ulice 5,
v Mariboru. 7